

A megváltás csodálatos eszköze, szentsége. A kegyelmi istengyermei élet halálából föltámaszt, sőt teljes egészében visszaadja előző kegyelmi életünk kincseit.

Ugyanakkor csúcspontja a keresztyény aszkézisnek. Mintegy megdicsőül benne a bűn elleni küzdelem, hibáink gyöngülnek, szenvedélyeink elcsitulnak és Isten ereje kapcsolódik a jóakarathoz a további helytállás végett.

1. A szentgyónás értékelése

a) *Krisztus vére*

A bűntől való megváltás már az őspogány szertartásokban is és a zsidó szertartásokban is szimbolikusan és előképszerűen vérontással történt. Az újszövetségben is annyira alapvető ez a fölfogás, hogy Sz. Pál apostol szerint „vérontás nélkül nincs bűnbocsánat“ (Zsid. 9, 22). A megváltás csodálatos mélységéhez, titkához tartozik Krisztus szentseges vérenek a mi váltságunk díjaként való kiöntése. Vére árán vett meg bennünket és tett magáévá.

A gyónás szentsége az, amelyben Krisztus vérenek ereje leginkább érvényesül. A föloldozásban mintha az ő vére mosná tisztára a lelket, váltaná meg rabságából és vinné bele az új életet. Elsősorban a gyónás szentségében nem szabad felednünk, hogy sokba kerültünk mi Krisztusnak, vérebe került bűnünk megváltása.

b) *Teljes kibékülés Istennel*

Különben mérhetetlen nagy dolog az Istennel való teljes kibékülés, ami ebben a szentségben történik. Halvány megvilágítása ennek Krisztus példázatában a tékozló fiú visszaérkezése az atyai hajlékba és találkozása az atyával. A keresztyénynél annál kiemelkedőbb ez a szempont, mert ő az istengyermeiség magaslatáról fordult le a bűnnel, Isten legnagyobb szeretetének kiáradása után tanúsított viszonzásul mérhetetlen hálaatlanságot, s a teremtett világ legnagyobb kincsét, a kegyelmet pocskolta el. Az első századok keresztyényei előtt szinte lehetetlennek tűnt föl, hogy a megkeresztelt ember újra visszatérjen a bűnhöz, főleg súlyos, nagy bűnökhöz. Nem is tudták szinte az első századokban, hogy mit kezdjenek ilyenekkel. Rendkívüli és hosszú vezeklésre utasították őket. Bizony nagyon távol voltak a föloldozások gyors és könnyű osztogatásától, mint az manapság történik.

c) *Az irgalmas szeretet csúcspontja*

Egészen sajátos jellege a keresztyény bűnbocsánatnak az irgalmas

szereket. Az ember már egy halálos bűnnel is eldöntötte sorsát és jogilag, vagyis az igazságosság mértéke szerint nem jár neki bocsánat. Tehát annál kevésbé a bűnök sorozata után. Elképesztő irtalma Istennek az a megbocsátó hajlandóság, amelyet Isten a bűnbocsánat szentségében tanúsít.

Az Isten irgalmas szeretetének csúcspontja a kereszttel mellett a bűnbocsánat szentsége.

d) *Föltámadás*

Sokkal nagyobb dolog történik a gyóntatószékben, mint ha egy halottat vinnének oda és a pap föltámasztaná. Itt ui. sokkal magasabbrendű halálról és sokkal magasabbrendű föltámadásról van szó. Amaz csak állati halál, ez az istengyermeknek halála. Ott a legalacsonyabb élet tér vissza — itt a legmagasabb.

e) *Erősítés a küzdelemre*

A lényeges küzdelem ezen a földön a bűnnel szemben történik és vele kapcsolatban mindazzal szemben, ami közelről vagy távolról bűnre vezethet. A bűnbocsánat szentsége nemcsak föltámaszt az előbbi istengyermekség életére, hanem ezt az istengyermekséget létében szilárdítja, ellenáll erejében erősíti, küzdőképességeiben edzi. Egészen sajátos második szentségi hatása ez ennek a szentségnek. A küzdő ember számára szinte a jogot is biztosítja ahhoz, hogy igényelje Istentől és meg is kapja mindama segítő kegyelmeket, amelyekkel a kegyelem állapotában lévő és a maga részéről mindent megtevő lélek, főleg szabadakarat valóban és egészen ellen tudjon állni a bűnnek. Keresztényi öntudatunkhoz és aszketikus küzdelmünk lendületéhez lényegesen hozzátartozik ez a nagy igazság.

f) *Aszkézisünk nagy tényeinek megkoszorúzása*

Mindent egybefoglalóan: annak a földi küzdelemnek szentségi megkoszorúzása, ami Istenért, örök boldogságunkért folyik — lényegesen mindenkor a bűn és a hozzákapcsolt alvilági, evilági és belső erők ellen, és amely egész életünk próbajellegének súlypontja. Csodálatos magaslatra emelkedik a keresztény askézis a bűnbánat szentségében.

Részeiben:

Megkoszorúzza ez a szentség a *lelkiismeretvizsgálatot*. Ez ui. első főkövetelménye a bűnvallásnak. — Ezen a szentségi magaslaton áll elénk a lelkiismeretvizsgálat nagy jelentősége, s egyben hatalmas indítékot kapunk annak gyakorlására. Világossá válik előttünk az is, hogy lelkiismeretvizsgálataink egységesítésének legjobb módszere, ha a gyónás szentsége felé irányítjuk és elvisszük oda nemcsak életünk bűneit, hanem hibáit és bűnre való hajlandóságait is Krisztus vérének megváltó gyógyító permetezése alá.

Megkoszorúzza a *bánatot*. — Itt kezdődik az őszinte szembekerülés a bűnnel. Mennyi segítségre van az embernek szüksége fölülről, hogy

ez a szembekerülés igazán gyökeres, eredményes és további életünkre kiható legyen, hiszen annyira bűnre hajló az emberi természet. A szent-ségi kegyelmek biztosítják bűnbánatunk tisztaságát, lényeges irányát és Isten atyái elfogadását.

Megkoszorúzza *erős fogadásunkat*. — Ez az akarat magatartásait szabályozza a jövőt illetően. Nehezebb, mint a bűnbánat. Sok isteni segítség kell ahhoz, hogy az emberi természet ravaszsága fölé kerekedvén, az erős fogadás igazán őszinte és becsületes fogadás legyen és valóban erős legyen, vagyis biztosítani tudja az eredményt a bűnnel való szembenállás terén a jövőben.

Megkoszorúzza *bűnvallásunkat*. — Komoly áldozata ez az ember-természetnek, pedig még lélektani szempontból is nagyon megkönnyíti állapotát. Isten sok segítő kegyelme szükséges ahhoz, hogy a bűnvallás igazán őszinte legyen, tárgyilag teljes legyen és minden kevélység és mentegetőzés félreszorításával alázatos legyen.

Megkoszorúzza *elégtételünket*. — Igazi értéket ad neki Isten felé jóvátétel szempontjából, de lélektanilag is segít a szentség arra, hogy lelkiismeretesen végezzük el.

g) *Kivirágzás a keresztény élet nagy tényeiben*

A gondosan végzett szentgyónás a lelkiismeretvizsgálat hűséges és célszerű gyakorlataival kifejleszti bennünk az *önismeretet*: a keresztény élet egyik alapvető tényét.

Kifejleszti bennünk a *bűnbánat szellemét*, amely ha jól szétágazik a keresztény élet területére és mélységes alázatos istenszeretben kivirágzik, csodálatos nagy ténye az életszentségnek.

Az erősfogadás fejlődése és kivirágása adja a *keresztény jellemiség* nagy összefogó benső akarati erejét és az egész élet fölött való célirányát. A jellemiség fő munkairánya ui. mindig a kifogástalan becsületesség vonala.

A helyesen gyakorolt bűnvallás a keresztény élet igaz, őszinte és alázatos *léleknyilvánulásává* virágzik ki, amely előttünk csak azért nem olyan nagyértékű, mert ritkán tapasztaljuk teljes szépségében. Nehéz ehhez minden áldozatot meghozni, amelyet igényel.

S végül a jól végzett elégtételek a keresztény élet szintén főséges tényében: a *vezeklésben* virágnak ki. Beláthatatlan virágos út ez a keresztény aszketizmus történetében, főleg az Isten tiszta szeretetéből vállalt elégtételi vezeklések sora.

2. A szentgyónás végzése

Föltétlen csak akkor kötelező a szentgyónás, ha halálos bűn terheli a lelket. Tehát a bocsánatos bűnök meggyónása nem föltétlen kötelező.

Ha ezeket is gyónja valaki, ezek alól is föloldozást kap. Hibák, tökéletlenségek nem anyaga a föloldozásnak.

Az első fontos kérdésre tehát: *mikor kell gyónnunk?* — könnyű a felelet: föltétlen kötelezettséggel mindenkor, amikor halálos bűn terheli a lelket. Az Egyház törvénye, hogy „legalább húsvét táján“ a szentáldozással kapcsolatban, azt jelenti, hogy már nemcsak a saját bűnöm miatt, hanem az Egyház ilyen törvénye miatt is kénytelen vagyok legalább egyszer egy évben lelkemet megtisztítani. Ez tehát a legutolsó mérték. Akinek valamelyes keresztény öntudata van, jól tudja, hogy istengyermeksége halálos állapotát, s ugyanakkor Istennel teljesen elrontott viszonyát és az örök kárhozát állandó veszélyét képtelenség föntartani szemernyi becsülettel is.

A keresztény élet során egyik alapvető szabály: halálos bűn elkövetése után a lehető legrövidebb időn belül meggyónni!

Jámborsági gyónások

Igy nevezhetjük összefoglalóan azokat a gyónásokat, amelyek halálos bűn állapotán kívül történnék, tehát föltétlen nem kötelezők.

Ezeknek története az Egyházban sok változást mutat — természetesen fölmenő irányban. Az őskeresztények fölfogásában a bűnökkel szemben előtérben állt a bűnbánó vezeklés, tehát ennek a szentségnek is inkább a bűnbánatot megpecsételő és megkoszorúzó jellege. A századok folyamán aztán inkább előtérbe lépett Krisztus bűnbocsátó kegyelmi hatása ebben a szentségben. A jámborsági gyónásokban természetesen sajátosan is ez áll előtérben. Vagyis a szentség szentségi hatása, amely — mint láttuk — egészen különösen is a további bűnökkel szemben való megerősítésre irányul. Az öntudatos jámborsági gyónások helyes és nagyértékű indítókoka tehát ennek a szentségnek a kegyelmeivel való mindig erősebb fölvértezés.

Hogy a jámborsági gyónások ezt a fontos hatást valóban elérjék, ügyelni kell a következőkre:

Lelkünket ismerő lelkievezetővel beszéljük meg, milyen időközönként célszerű nekünk a szentgyónáshoz járulni. Ha nincs, aki pontosan ismeri lelkivilágunkat, akkor is érdeklődjünk gyóntatónál, mit tanácsol. Lehet ui., hogy nem veszi szívesen, vagy nem is helyesli a gyakori gyónást, s akkor csak terheljük őt. — Nem kell makacsul ragaszkodnunk a jámborsági gyónás gyakoriságának igényéhez. Mi volna, ha mindenki komolyan véve keresztény életét, föltétlenül igényelné, hogy őt legalább hetenkint gyóntassák meg? Nincs erre papi lehetőség.

A jámborsági gyónások főhangsúlya tehát ne a számon, hanem a *minőségen* legyen. Igazi nagy gondunk legyen a minőségi gyónásra! Ehhez legfontosabb a szokásszerűség, a fölszínesség elkerülése. Végez-

ziük igen komoly előkészülettel (ez nem föltétlenül hosszú előkészület). Komoly előkészület az, amely lelkiállapotunkhoz és az utolsó gyónásunk óta eltelt időhöz mérten gondos lelkiismeretvizsgálatot tartalmaz. A gondos előkészület nagy ténye ilyen gyónásoknál az őszinte bánat és a komoly erősfogadás. Hogy ez minél jobban sikerülhessen, célszerű, hogy múlt bűneinkből egyiket-másikat, főleg a bánatra alkalmasabbakat odakapcsoljuk a szentgyónáshoz. Így jobban sikerülhet a bánat és erősfogadás.

Igen jelentős a jámborsági gyónásokban öntudatos lelkiségünk helyes céliránya. Ezzel azt akarjuk mondani, hogy legyen világos előtünk lelkünk küzdelmi iránya bűneinkkel, hibáinkkal, szenvedélyeinkkel szemben. Erre legyünk mindig tekintettel az előkészületben is, a bánatban is, az erősfogadásban is, a bűnvallásban is. Kérjünk egy kis utasítást is küzdelmünk nagyobb sikeréhez.

Szintén jelentős mozzanat a jámborsági gyónásoknál a bűnbánatnak vezeklő szellemmel való kapcsolata, amely elsősorban a kapott elégtételek komoly elvégzésében, aztán esetleg más penitenciák gyónásnál való igénylésében, főleg pedig hétköznapi életünk keresztjeinek türelmes viselésében mutatkozzék meg.

Magatartásunk szentgyónás után

Minthogy a szentgyónásban nagy kegyelmekben részesül a lélek, ne feledjük el a hálaadást ezekért.

A kapott kegyelmi benyomásokat, utasításokat, önnevelésünkre irányuló meglátásainkat igyekezzünk gondosan szem előtt tartani a következő gyónásig. Előnyös napi imába is foglalni szentgyónásnál tett jóföltételünket.

Gyónásaink lefolyásáról, tartalmáról lehetőleg senki előtt se beszéljünk.

Ugyanannál a gyóntatónál való kitartás lehetséges az Anyaszentegyházban és előnyös is. Természetesen nem köteles senki erre. — Ítélje meg az illető lélek Isten színe előtt, vagyis minden ösztönösségtől mentes tiszta szándékkal, igazán lelke javára válik-e egy gyóntatónál való kitartás, — s ha igen, tartson ki! Minthogy pedig az ilyen tiszta szándék felmelegedett kapcsolatoknál nem egyszerű, azért jó, ha a gyónó naponkint imádkozik gyóntatójáért, ill. Isten Szíve szerint való gyóntatóért.